

REDACȚIA  
și ADMINISTRAȚIA:  
Deák Ferenc-utca 35.

Articoli și corespondențe pentru publicare se trimit redacțiunii.  
Concure, inserțiuni și taxele de abonament se trimit administrațiunii tipografiei diecezane.

# BISERICA ȘI ȘCOALA

FOAIE BISERICĂȘCĂ-ȘCOLASTICĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: MĂDUMINEA.

ABONAMENTUL:

Pe un an 10 coroane.  
Pe jum. an 5 coroane.

Pentru România și străinătate:

Pe un an 14 franci.  
Pe jum. an 7 franci.

Telefon pentru oraș și comitat Nr. 266.

Nr. 7540/1912.

## Spre știre și orientare.

Congresul național-bisericesc prin concluzul Nr. 115 din anul curent a decretat susținerea taxei de apelată la mitropolie pentru toate apelele și recursurile înaintate acolo. Afară de recursurile (apelatele) înaintate în afacerile de controversă pentru competența de salar învățătoresc, indicate în hotărîrea Consistorului mitropolitan de datul 22 august 1911 Nr. 328 M.

Cererile particulare, întemeiate pe sărăcie dovedită, pentru scutirea de taxă le va aprecia Consistorul mitropolitan în cazuri concrete.

Ceeace prin aceasta se aduce la cunoștință publică.

Arad, la 18/31 decembrie 1912.

Consistorul gr.-or. român  
din Arad.

## De anul nou.

Încă un an și-a făcut zborul în vecinicie. Cu sufletele înfrigate după *mai bine* așteptăm pe cel nou, căci cel trecut a fost asemenea unui vis urît și spasmodic.

Rar ni s'a dat să trăim zile mai grele și agitate. Loviturile brutale ale sorții s'au precipitat în goană nebună asupra capului nostru. Elementele distructive ale naturii s'au înfrățit cu răutatea omenească și au prefăcut multe din mândrele noastre plaiuri într'un vast cimiteriu. Potopul de azi toamnă a risipit truda și agoni-seala alor zeci de sate românești, încât nenumărați credincioși de-ai noștri privesc astăzi paralizați în fața celei mai negre mizerii. Criza financiară — care a devenit foarte acută în timpul din urmă — a detras acestor năcăjiți orice resurse de existență. Nesiguranța zilei de mâine a mai potențat-o primejdia și spaima de războiu. Oamenii slabi de inger au înfricat, iar alții șarlatani, au terorizat lumea cu spectrul războiului. Adăugând la aceste calamități și alte mici

mizerii, putem afirmă, că anul, ce pleacă, a fost o peatră de grea încercare pentru neamul nostru.

Și-a avut însă și avantajele, iar în umbra lui găsim și fășii de lumină. Ne-a zguduit puțin din amărteala religioasă, care a început să se lase ca o păclă deasă și asfixiantă peste satele noastre. Oamenii au început să-și îndrepte privirile și cătră cer, cutremurându-se înaintea atotputerniciei Celui de sus, și e un bine aceasta. — Ne-am ales apoi cu o învățătură, pe care-o putem ceti de altfel la tot rândul în cartea neamurilor: garanța conservării unui popor e o solidă organizație economică culturală și un puternic fond moral. Vitalitatea unui neam în flacăra zilelor tulburi și de ispită se lămurește. În astfel de clipe nu te mai poți legăna în ritmul frazelor armonioase. Realitatea aspră îți cere altă socoteală, socoteala muncii efective, și ce-i putred troznește și să năruie, iar ce-i sănătos resistă.

Noi am rezistat încă. Constatăm cu satisfacție, că valurile zbuciumate ale anului trecut n'au prea făcut ravagii în plăpânda noastră organizație economico-culturală. Instituțiunile noastre economice au ramas intacte de furia crizei — ne-a succes să aranjăm și unele manifestații culturale impunătoare, cum au fost serbările centenare din Arad.

Da, am rezistat până acum, ne-am putut păstră echilibrul sufletesc și avem firma nădejde, că puterea noastră de viață va birui și de aici înainte, pentru că nici anul viitor nu se desenează pentru noi în culori prea trandafirii. — Iarna grea, sărăcia și foamea bate la porțile noastre, iar primejdia iminentă a războiului, deși-i delaturată, totuș situația externă nu-i așa de limpezită, ca să nu ne mai inspire îngrijorări. — Dar să credem în biruința definitivă a păcii; pe care o dorim cu toată ardoarea inimei. Vrem pacea, ca să ne putem urmă calea civilizatorică; vrem pacea, ca să putem purtă războiul contra ignoranței, căci aminte să ne fie: la Lule-Burgas și aiurea nu gura de foc a tunurilor, ci conștiința și lumina ce-au sămănat-o dascălii în sufletul ostașului bulgar — a biruit.

Noi să ne pregătim însă sufletele pentru orice eventualitate. Un popor tânăr și viguros nu

poate și nu trebuie să se lase furat de apatia, ce se înstăpânește numai asupra națiunilor epuizate și fără ideal. Să ne oțelim sufletele și să ne punem nădejdea în Ocrotitorul din ceruri rugându-ne Domnului »pentru bună liniștea vădăhurilor, pentru îmbelșugarea roadelor pământului și pentru vremi cu pace«.

(gh. a.)

### Pentru „Fondul Țichindeal-Nicoară“.

#### Contribuiri:

Vasilie Stroescu . . . . .	Cor. 1000.—
Dr. Vladimir de Repta . . . . .	» 20.—
Ioan de Preda . . . . .	» 10.—
Corpul profesoral dela școala cîvilă de fete din Sibiu . . . . .	» 50.—
Virgil Popoviciu . . . . .	» 20.—
Ioan Popa . . . . .	» 10.04
L. Iuga . . . . .	» 10.—
Vasile Strauț . . . . .	» 10.—
Pantelie Bugariu . . . . .	» 5.—
Mihaiu Drimba . . . . .	» 5.—
Augustin Beleş . . . . .	» 5.—
Dudulescu . . . . .	» 5.—
Dragulescu . . . . .	» 5.—
Ioan Crișan . . . . .	» 2.—
Alexandru Jucu . . . . .	» 10.—
Of. par. din Temeskövesd . . . . .	» 10.—
Vasilie Damian ppresb. . . . .	» 5.—
Damaschin Medre . . . . .	» 5.—
Vasiliu Bulza . . . . .	» 10.—
Gheorghe Tocitu . . . . .	» 5.—
Gheorghe Tomi . . . . .	» 4.—
Dr. Emil Babeș . . . . .	» 10.—
Mihaiu Păcățian . . . . .	» 20.—
Elevii dela școala pop. din Pecica-rom. . . . .	» 2.50
Gavril Iovan . . . . .	» 10.—
Lazar Oprea . . . . .	» 6.—
Ioan Roșu . . . . .	» 10.—
Silviu Bichigean . . . . .	» 35.—
Gavril Selegean . . . . .	» 5.—
Gheorghe Ioanoviciu . . . . .	» 2.—
Tinerimea școl. Timișoara . . . . .	» 5.80
Vasilie Mangra . . . . .	» 20.—
Atanasiu Todan . . . . .	» 10.—
Vasilie Ilie . . . . .	» 3.50
Augustin Ruffu . . . . .	» 4.—

#### Suprasolviri

(la concertul aranjat cu ocaziunea centenarului).

P. S. S. Ioan I. Papp . . . . .	Cor. 5.—
Dr. Eusebiu Roșca . . . . .	» 5.—
Augustin Hamsea . . . . .	» 15.—
Dr. Momac . . . . .	» 10.—

Dr. Ioan Némét . . . . .	Cor. 15.—
Dr. Cornel Iancu . . . . .	» 9.—
Gheorghe Ștef . . . . .	» 2.—
Emil Tabacoviciu . . . . .	» 10.—
Ioan Costa . . . . .	» 1.—
Nicolae Crășmariu . . . . .	» 2.—
Gheorghe Pleș . . . . .	» 2.—
Florian Kövári . . . . .	» 1.—
Ioan Pintea . . . . .	» 2.—
D. Popa . . . . .	» 1.—
Coriolan Monția . . . . .	» 1.—
Dionisie Popoviciu . . . . .	» 1.—
Virgil Bulz . . . . .	» 2.—
Popoviciu N. . . . .	» 1.—
Const. Lăzar . . . . .	» 1.—
Dr. Gheorghe Ciuhandu . . . . .	» 5.—
Samson Lugojan . . . . .	» 1.—
Proștean . . . . .	» 2.—
Ioan Valea . . . . .	» 1.—
Paul Felnečan . . . . .	» 2.—
Dr. Iustin Marșieu . . . . .	» 5.—
Pavel Dârlea . . . . .	» 1.—
Traian Pacu . . . . .	» 1.—
Dr. Teodor Roxin . . . . .	» 2.—
Dr. Teodor Burdan . . . . .	» 10.—
Dr. Borneas . . . . .	» 1.—

### Predică

(despre credință).

Și apostolii ziseră Domnului: Aduge-ne nouă credință. Iar Domnul zise: Dacă aveți credință ca un grăunț de muștar a-ți zice duhului acestuia: Desrădăcinează-te și te sădește în mare și v'ar fi ascultat pe voi. (Sc. 17 5—7).

*Iubiți creștini!*

În viața de toate zilele se aude de atâteaori vorbindu-se despre credință. Și trebuie să se vorbească, căci aceasta este mobilul faptelor. Dacă nu am avea credință, nu am săvârși fapte bune sau și dacă le-am săvârși, aceste nu ne-ar fi conștii. Deci, credință, iar din ea, fapte. Tocmai pentru marea importanță a credinței, mi-am propus, să vă vorbesc, azi, despre ea.

Vă rog, deci, să fiți cu deosebită atențiune.

Hristos zice apostolilor:

„Dacă aveți credință, ca un grăunț de muștar a-ți zice dudului acestuia: Desrădăcinează-te și te sădește în mare și v'ar fi ascultat pe voi“. Iată aici exprimată, cași nici într'un loc, puterea credinței. Cu această credință poți muta munții. Acestei credințe trebuie să i-se atribuie vindecarea atâtor orbi, șchiopi, și alți slăbănogi, de cătră Isus. Acestor nefericiți le eră de ajuns, ca să creadă în Isus și ei se vindecau. Pe atunci — conform mentalității societății și dezvoltării creștinismului —, eră de-ajuns această credință implicită, căci opera lui Hristos eră în dezvoltare și încă nu eră sigilată cu Golgota.

Hristos zicea celor slăbănogi: „Crezi, că Hristos e fiul lui Dumnezeu“ și la răspunsul afirmativ, slăbănogul se vindecă. Da, atunci eră deajuns această

mărturisire externă a lui Hristos —, căci eră și internă și în mijlocul variilor aberații religioase, eră o dovadă de religiozitate înălțată. După ce opera lui Hristos învinge prin temeinicia adevărului său, nu mai e de ajuns, ca să ne mulțămim numai cu afirmarea, că Hristos e fiul lui Dumnezeu, ci trebuie ca aceasta să ne fie și lămurită, iar credința aceasta în Hristos să fie adevărată și din conștiință.

Se impune întrebarea; când avem noi credință adevărată?

Nu voiu cercă, să vă arat aceasta prin definiții. Fiecare din voi, își poate da seamă despre aceasta.

Fiecare știe, că atunci, când face ceva lucru bun, are credință în Dumnezeu. Nu ai credință în Dumnezeu, când tu te arunci în toate păcatele, calci toate legile divine și umane, te iai după oamenii, cari nu mai țin cont, de ceace e bine și rău. Cu un cuvânt când te abați dela învățătura cea adevărată a bisericii. Aici se implinește ceace zice Pavel, apostolul „neamurilor: *„Căci va veni timpul când nu vor suferi învățătura cea sănătoasă ci după poftetele lor își vor grămădi învățători gădilindu-și auzul“*. (Tim. II 4 3).

Iată acești „cari nu sufer învățătura cea sănătoasă intrupați în „pocăiții“ satelor noastre. Iată aceștia sunt, cari nu au credință în Dumnezeu. Cred ei, că Isus e fiul lui Dumnezeu, dar aceasta nu e de ajuns. Ce folos, căci lapadă cealalte dogme bisericești.

Voi, iubitorilor, poate să fiți în toate zilele în contact cu ei și ușor puteți fi molipsiți de ei. Dar nu vă lăsați ademeniți. Să știți, că aceștia sunt „lupii în piele de oaie“, aceștia sunt, cari caută surparea temeliei bisericii, tocmai prin pretinsa lor „pocăință“. Vedeți a fi cu ei, înseamnă a nu avea credință adevărată. Vă feriți de ei, nu pactați cu ei, căci au glas de sirenă și fire sofistă. Întoarcerea lor la calea cea adevărată o lăsați în grija celor chemați s'o facă aceasta. Un lucru vă pot spune însă, că acești dușmani neputincioși încep a nu se mai spori, ba ce e mai mult, în lupta lor cu altă sectă (sămbătenii) scad din zi în zi.

Inseamnă apoi nu avea credință în Dzeu, când toate le faci, numai, ca să nu-ți poată zice lumea, că nu ai făcut. Așa d. e. mergi duminica la biserică, numai ca să zică sătenii, că ai fost până când gândul tău sboară la holda, care nu ai gătat-o cu grăpatul. Șezi frumos în biserică, iar ochii ți-s ațintiți sau la unal, care și-a cumpărat o haină nouă, sau îl vezi, că șoptește cu altul, tot așa de puțin evlavios ca și el. De când ai intrat în biserică ai făcut o revizie a tuturor oamenilor din ea și nici nu te știi, când auzi zicând preotul: „Cu pace să ieșim“. Bine, dar nu eră mai bine să rămâi acasă? Căci nu păcătuia, — în cazul acesta, — de loc, ba ce e mai mult ai păcătuțit tocmai acum, fiindcă ai fost. Căci biserica, de aceea e zidită, ca celce merge în ea să se roage din inimă lui Dzeu, să se desbrace de toate grijile externe și să-și dedice 2 sau 3 ore, cât stă acolo, numai lui Dzeu. Dar dacă tu porcezi în felul arătat sus, atunci mai bine rămâi acasă. Și acasă — dealtfel — te poți rugă și și rugăciunea de acasă e primită la Dzeu. tocmai ca și cea din biserică, dacă însă e făcută din dragoste față de Dzeu.

Hristos a zis Samarinenței: *„Miere, crede mie, că vine ora când nici în muntele acesta nici în Ierusalim, vă veți închină Tatălui.... Ci vine ora și acum este când adevărații închinători, se vor închină Tatălui în duh și adevăr...“* (Ioan 4 21, 23), deci în tot locul ne putem rugă lui Dzeu. Dar altcum stă lucrul, privit din

altă parte. Noi acasă suntem cu mult mai expuși a fi abătuți din gândul nostru către Dzeu de mulțimea lucrurilor ce ne încunjură, dar în biserică nu. Insaș atmosfera bisericii te predispuie la rugăciune, sau cel puțin ar trebui să ne predispuie. Dar, din felul cum se face astăzi rugăciunea, nu se vede, că noi să fim predispuși spre ea. Căci de vom merge tot așa cu rugăciunea, ne putem mulți asemăna cu farizeii din timpul lui Hristos, ba, — poate, — mulți îi vom și întrece. Dintre voi, aproape toți, când treceți pe lângă biserică, sau pe lângă „rugile“ din sat, vă faceți cruce și aceasta e bine. Dar, dacă cauți să vezi, că și-a dat seamă, celce a făcut crucea, de rostul ei, vei constată, că crucea aceasta e făcută numai din obicinuință și ea nu vine din credința cea adevărată față de Dzeu. E bine să se facă cruce, dar ea să fie exprimarea internului, căci numai acolo e credință, unde externul vine din intern.

Deci a merge la biserică în felul zis mai sus și a se rugă astfel, nu înseamnă a avea credință în Dzeu. În fine, multe sunt faptele, cari să fac astăzi și cari denotă o depărtare dela credința cea adevărată alui Dzeu, credință pe care avându-o învingi toate obstacolele din lumea aceasta. Această credință, „care mută munții“, au avut-o și apostolii și mulțamită ei au cucerat cu succes pământul, sămănând grăul divin. Măcar un dram să avem și noi din această credință și atunci ne-am putea desbără de egoismul mârșav, ce se extinde din zi în zi sub diferite forme. Moleșire și apatie, materialism și egoism, iată ce stăpânește secolul nostru și-l va stăpâni, căci așteptăm, ca Hristos să mai facă odată drumul Golgotei.

Iubiților.

E tristă soarta ce așteaptă pe cei ce s'au abătuțit dela credința lui Dzeu. E dureros, când ți-se va zice: „Duceți-vă dela mine, blăstămaților, în focul cel de veci, care este gătit diavolului și ingerilor lui. Căci am flămânzit și nu mi-ați dat să mănânc.... etc. (Mt 25 41), căci și aceste fapte rezultate din credința cea adevărată, până e vreme, și vreme e orișicând. La întrebarea, când se va întoarceți, vă răspund, cu cuvintele unui învățat: cu un ceas înainte de moarte și fiindcă nu știți, când muriți, vă întoarceți deja din ceasul acesta. Veți vedea în cazul acesta, mulțămirea sufletească ce o să vă stăpânească, veți fi și voi „partași vieții cei vecinice“. Amin.

Nicolae Ilieșiu  
abs. în teologie.

## Predică

despre dragostea deapropelului ca temelie a fericirii noastre.

de: G. F. Preșmereanu,  
cand. de preot.

Precum voiți să vă faceți  
vouă oamenii faceți și voi  
lor asemenea.

Ce voi începe și întreprinde pentru ca viața mea să aducă cele mai bogate roade? Ce voi mijloci, ca viața mea întregă să am parte de pace, bucurie și mulțumire, cari să-i dea acesteia strălucire pururi dăinuitoare.

La întrebări de acestea, pe cari în toate vremurile milioane de oameni și le-au pus și cu cari numai puțin și în viitor își vor bate capul toți muritorii, ca unele dela cari atarnă deslegarea tainei vieții, nimeni

ca religiunea, nu ne poate da răspuns mai hotărît și mai satisfăcător.

Ea singură, ne poate numai da în mână cheia, cu care să putem pătrunde la acele daruri de preț, cari sunt pacea, mulțumirea, fericirea ș. a.

Și cari să fie acele principii, pe cari luându-le drept îndreptar în viață, aceasta n'ar fi decât un lanț de rezultate, cu adevărat mari?

Estă stabilirea unui raport, unor legături de iubire adevărată între oameni și de ajutor reciproc.

Dară cum vom putea stabili acest raport de viață creștinească între oameni?

Iată întrebarea în care voi căuta să răspund în cele următoare :

O fac aceasta cu atât mai vârtos, cu cât pare-că — pe departe de a neapropia noi oamenii de realizarea visului și de satisfacerea dorului nostru după fericire, ne lipsim și ne vom lipsi tot mai tare de roadele dulci ale acesteia. Și ce ne îndreptățește să sorocim omenimii o soarte atât de tristă, un viitor și mai de plâns?!

Oare multele neajunsuri, dușmăni și frecări dintre oameni, cari rod la rădăcina arborelui fericirii noastre să nu ne lase nădejdea, ca cel puțin în viitor să ne putem învrednici de o soarte mai ușor de suportat?

Câtă vreme, pe calea, pe care înaintăm, la o îmbunătățire a sorții noastre nu ne putem aștepta, nu ne rămâne, decât să presupunem că, omenimea de azi nu umblă pe căile adevărate, în cântarea după un crâncin de fericire.

Involuntar ne vine în minte întrebarea: oare condițiile adevăratei fericiri sunt acelea, pe cari sufletele sbuciumate de azi caută a le realiza și pe cari în prezent, traiul de azi cu multiplele sale greutăți, nu le poate oferi!?

Să ne întrebăm, oare nu tocmai nebagarea în samă a privilegiilor, ce ni se îmbie întru a ne pune temelie fericirii noastre, e cumva pricina stării noastre de nemulțămire?!

Oare nu orbecăm pe căi, lăturalnice în cântarea drumului spre fericire?

Eu cred, că tocmai la un rezultat contrar conduc niziunțele ce agită sufletele oamenilor de azi. Căci să vedem în ce culminează, și se concentrează, toate frământările de azi dacă nu întru crearea de cât mai multe și mai neseceate izvoare de plăcere, de desfătare trupească, prin cari să ruinează mai mult sănătatea și se ingreunează sufletul, lipsindu-l de dulceața unor bucurii mai nobile și mai durabile, ca adevăratele condiții ale unui trai de mulțămire.

Întru aflarea de nouă căi și mijloace pentru procurarea de desfătări trupului, — căruia cei de azi, caută ai face parte de toate bunătățile lumii, își cheltuește generația de azi toată vlaga și energia.

Ba se pare, că toate progresele civilizației de azi, ce se pot înregistra, pe toate terenele de activitate — au în vedere numai și numai — potențarea plăcerilor și gustarea cât mai felurită a acestora.

Și dacă omul cult de azi, cu toate revendicările și cultura civilizației sale moderne, n'a putut să-și adaugă nimic la îmbunătățirea mijloacelor de trai, și la ușurarea greului vieții, cu atât mai puțin își va fi adaus la starea sa de mulțămire sufletească!

Și dacă cu toată rafinăria plăcerilor vieții și cu vânarea neobosită după nouă plăcere, omul nu și-a putut îndulci amarul vieții acesteia, pentru ca să poată purta mai ușor jugul, trebuie să ajungem la pre-

supunerea, că felul de dezvoltare culturală, nu-și urmează cursul său firesc, sau că cel puțin să scapă din vedere anumiți factori, de căpetenie. Floarea ori cărei culturi sănătoase trebuie să fie udată de roua binefacerii și încălzită de razele iubirii neinteresate, pentruca să poată crește din ea roadele gustoase ale unei vieți de mulțămire durabilă!

Deoarece însă rezultatele civilizației moderne, fără factorii aceștia doi: „ai iubirii și binefacerii“, duc la rafinăria materialistă, la esternizarea și răcirea raportului de viață creștinească între om și Dzeu, și nici de cât la indulcirea legăturii dintre oameni și deci la intronarea împărăției de pace, la care țintește Isus Hristos prin cuvintele: Fiți desăvârșiți etc... e firesc lucru, că se impune o reformă, în cât privește părerea greșită, că cultura adevărată și cu bază solidă, e numai aceea, care eliminează din cadrele sale toate preocupările pentru o viață mai înaltă, mărginindu-se numai la cultul material: și la aquirarea de cât mai multe surse de bunătăți în viața de dincoace.

Am zis, că floarea ori cărei culturi, dacă e să aducă fructe, trebuie udată cu roua facerii de bine și încălzită de căldura soarelui credinței.

Deoarece-ce însă acești factori indispensabili ai culturii, nu se cuprind decât în cadrul recunoașterii unei vieți superioare a omului, a cărei cultivare trebuie să ne fie o problemă, ba chiar singurul scop, de care avem să fim preocupați, în viața aceasta de pregătire pentru o viață superioară transcendentă, o cultivare mai intensivă a vieții religioase prin practicarea bine-lui și cultivarea simțului de iubire, între oameni se impune pe toată linia. Dela respectarea acestor factori numai se poate aștepta o schimbare înspre bine și o prefacere minunată — în timpul cel mai scurt — în relațiunile noastre de trai.

Prin aceasta s'ar prefaca întunerecul și desperarea, cari amărăse atâtea vieți azi, în lumină, speranță și mulțămire, așa că nu s'ar mai putea zice, că lipsa de humanitarism, adevărat e numai vina la toate lacrimile.

N'ai mai auzi pe unii și alții din societatea înaltă plângându-se de urât și căutând astfel — în zadar — prin râvnirea după plăceri ușurare și trecere de vreme, căci prin introducerea unui nou factor în programul lor de zi, prin îndeplinirea de câte o faptă bună folositoare altora își câștigă nouă poftă de viață.

Viața lor, care mai înainte părea sarbădă, fără conținut, deoarece-zilele lor păreau a nu mai avea sfârșit — câtă vreme nu știau să toarne viață în ele, și să le petreacă în deprinderea faptelor bune, acum li-se desfășură ușor, căci sub influința roadelor muncii lor, viața le pare, mai frumoasă și mai de preț. Aceasta schimbare o putem aștepta numai dela punerea în aplicare a cuvintelor lui Isus Hristos rostite în fruntea acestei vorbiri: „Precum vă este voia să vă faceți oamenii faceți și voi lor asemenea“ adevărat dela purtarea de grije și de binele altuia.

În straturile de mai sus, ca și cele mai inferioare ale societății, câți nu sunt pe cari lumea îi onorează și preamărește, numărându-i între figurile strălucite, cu adevărat mari ale istoriei. Nu vă pot recomanda, de ajuns să căutați să sciriciți, că oare care a fost taina mării și înălțării lor?!

Ce ia făcut pe ei așa mari!?

(Va urmă).

## Predică

(despre virtuțile creștinești).

de: **Eugen Munteanu**,  
preot în Toracul-mic.

*Iubiți creștini!*

Dacă vom lua în privire modul vieții omenești de acum și-l vom asemăna cu al oamenilor celor dintâi, dacă vom cerceta cu deamănuntul și vom urmări feluritele întâmplări ce s'au ivit în societatea omenească în decursul veacurilor în ce privește simțul religios, vom afla, că prin întregă istoria neamului omenesc, fie ca individ, fie ca seminție ori popor: se trage ca un fir roșu pronia Dzească, purtarea de grije și dragostea lui Dumnezeu cătră om, ca făptura cea mai aleasă a creațiunei.

Deși sute și mii de ani au trecut dela facerea lumii, în decursul căror veacuri făptura nu și-a cunoscut pe ziditorul său, ba l'a necinstit prin idololatrie, totuși prea bunul Dumnezeu după înalta sa înțelepciune, milă și iubire nu a răsplătit răul cu rău, ci din contra cu dar și bunătăți nenumărate. Din sfânta Scriptură învățăm că după-ce a scos Moisi poporul izraelitean din țara Egiptului și l'a purtat 40 de ani prin pustiile Arabiei cu scop, ca cei mai în vârstă dintre ei, cari erau dedați cu viața moleșită și desfrănată din Egipt să se stărpească, ca din cei tineri nemolipsiți să poată crește un popor vânjos și tare în credință și alipirea cătră Dumnezeu, ia dat în urmă tablele legii cu cele 10 porunci după care avea Moisi să crească pe poporul său în virtute și moralitate. În cele 10 porunci se cuprind îndatoririle de iubire cătră Dumnezeu și cătră deaproapele. Iubirea este stâlpul în jurul căruia să învârtă întreg moralul creștinesc; tot binele ce se naște sau se produce în lume, are drept bază iubirea.

Porunca de a iubi pre Dumnezeu și deaproapele o'a dat și Domnul nostru Isus Hristos legiuitorului din evanghelie, când a încheiat apoi zicând, că în această lege, adevă în iubire se cuprind toți prorocii.

Cu toate acestea multe veacuri omenirea a rălăcit orbecând în întunerecul neștiinței dându-se desmerdărilor și necinstind chipul lui Dumnezeu prin închinarea la idoli și la chipuri cioplite. Cu toate acestea bunul Dumnezeu din mila sa cea nespūsă și din iubirea cea nemărginită cătră om a hotărît în sfatul cel înalt al Dzeirei se scape omenirea din prăpastia peirei. Drept aceea a trimis pre Unul născut fiul său în lume ca prin nașterea smerită, patima și moartea sa cea de ocară se șteargă întinăciunea păcatului strămoșesc. Isus Hristos prin curățenia vieții și prin sfințenia învățăturilor sale a schimbat fața morală a lumii. Biserica pe care o-a întemeiat și despre care însuș a zis că va sustă până la sfârșitul lumii și că porțile iadului nu o vor birui, o-a răzimat pe temelul credinței, dragostei și a nădejdei.

Ici le tractăm acestea în deosebi.

Dacă credința iubiților, ar lipsi din lume, dintre oameni, ar încetă ori ce viață pe pământ, ar încetă activitatea și ajutorul împrumutat, ar încetă legăturile morale dintre om și om și dintre acestea și ziditorul său. Plugarul lucră pământul și aruncă sămânța având deplină încredere că Dumnezeu va face ca pământul să dea rodul său, și asfel muncitorul să fie înzăcit și însutit răsplătit pentru ostenelele sale. Iată dar că credința este baza tuturor acțiunilor noastre atât în lumea fizică cât și în cea morală.

Iar dragostea este motorul, care determinează pe om la fapte bune și folositoare.

Cine nu știe ce este dragostea privească la o maică, cu câtă înduioșare, cu câtă desinteresare și chiar jertfire a propriilor trebuințe veghiaza ziua noaptea la leagănul iubitului său prunc!

Frumos descrie marele apostol dragostea, când zice, că ea nu primește, nu se înalță, nu se trufește, nu caută ale sale, toate le rabdă, la toate are nădejde. Dragostea are putere fermecătoare; căci împacă divergințele, împreună lucrurile opuse, îndulcește amărăciunile, leagă ceriul cu pământul și unește lumea într'un tot harmonic.

Drept completare a întregului a sădit Dzeu în peptul omului nădejdea, care îndulcește viața și alungă deserațiunea.

Părinții zsudă mult și se ostenesc pentru de a da pruncilor lor o creștere cuviincioasă; aceasta o fac însă având nădejdea firmă că cu timpul vor izbuti a formă din ei oameni procopsiți și cu frica lui Dzeu și că la bătrânețe vor avea razim și ajutor în semn de recunoștință. Nădejdea în câștig îl face pe om lucrătoriu și-l incurajază la muncă și osteneală. Moșneagul cu părul albit de mulțimea anilor și cu crețele nevoilor pe frunte așteaptă cu încredere epoca în care să se bucure văzând pe fiii și chiar nepoții sei alcătuiți în lume, ca cu atât mai liniștit se poată schimba viața aceasta trecătoare cu cea vecinică fiitoare.

Bolnavul, care de ani zace gârbovit pe patul de dureri, au nu și aceluia 'i mai licurește încă nădejdea că Dzeu îi v'a ajută a părăsi cândva așternutul seu de chin și amar?!

Toate sunt trecătoare, toate vin, ne lasă și se duc, toate ne părăsesc, numai una nu; una este care ne însoțește prin toate fazele vieții și este soția noastră credincioasă și nedespărțită în bine și la rău, aceea este *nădejdea*. Ea este anghira cea tare, pe care și noi cu toții, căți ne aflăm în aceasta casă sfântă o avem și o vom păstră până la sfârșitul vieții: nădejdea în Dzeu Tatăl nostru cel ceresc, care este binecuvântat în veci vecilor Amin!

## Sfințire de biserică și conferință poporală.

Fiecare om bogat, sărac, se îngrijește să-și țină corpul său curat, spălându-l și îmbrăcându-l în vestimente curate, ca astfel să depărteze din el răutățile și boalele ce s'ar afla înrânsul. Creștinul bun și adevărat însă se îngrijește nu numai de curățirea corpului său muritor, ci și de sufletul său care este nemuritor și care după ce se desparte de trup merge naintea lui D-zeu să dea seamă despre faptele sale săvârșite aici pe pământ. Și oare unde-și poate, curăți fiecare creștin bun sufletul său? În biserică! Da, creștinul bun prin botez, prin mărturisirea păcatelor și prin împărțirea sa, cu merindea cea mântuitoare, cu trupul și sângele Domnului Hristos în biserică, naintea altarului își poate numai curăți sufletul său de păcate.

De aici urmează, — că creștinii buni așezați la un loc, trebuie să se îngrijească, să aibă biserică. Dar, nu numai atâta, ci trebuie să se îngrijească, ca biserică să fie curată, să o provadă cu cele trebuincioase, să o frumsețeze, ca și prin aceasta să-și arate iubirea și dragostea ce o au față de D-zeu. Astfel de creștini buni sunt și socodorenii. Ei se îngrijesc, numai de curățirea trupului, ci și de sufletul lor; apoi ca să-și arate dragostea și iubirea ce o au față de D-zeu, se nizuiesc, ca, casa pe care au închinat-o Lui, să fie curată, inzestrată cu toate cele trebuincioase, să fie frumoasă.

O astfel de curățire și frumsețare s'a făcut din partea creștinilor socodoreni și-n timpul din urmă, și deși nu s'a eșanariat pe deplin, totuși ca pe sfințele praznice ce se apropie, să aibă unde să preamărească pe D-zeu cu toții, s'a făcut pașii necesari, ca să se sfințească în mod provizor — la primăvară se va continua renovarea și după ce va fi pe deplin gata, se va face sfințirea definitivă — și astfel Prea S. Sa Domnul Episcop a trimis ca mandatar al său pe P. O. D. Dr. Dimitrie Barbu protopresbiter tractual, care în 16/29 Decembrie a săvârșit actul sfințirii dinpreună cu preoții locali. La priceasnă domnul protopop a ținut credincioșilor o prea frumoasă predică și entuziastă îndemnând pe cei de față să-și aperse și să țină la limba, legea strămoșească și așezămintele: biserică și școala, fără cari un neam este pierdut. Predica P. O. D. protopop a făcut dispoziție și impresie plăcută asupra celor prezenți.

Încă în anul trecut preoții dinpreună cu învățătorii din loc au hotărât, să țină în lunile de iarnă, în dumineci, prelegeri populare. Acele prelegeri au avut efect bun și ca lucrul început să nu degereze, s'a hotărât a se continua acele prelegeri și-n iarna aceasta; cu atât mai vărtos, căci am primit în mijlocul nostru o putere nouă, un bărbat, căruia îi place să muncească, pe părintele: Petru Marșeu.

Conferința primă din iarna aceasta a deschis-o părintele Marșeu în ziua, când s'a sfințit și biserică în școala colegului Crișan unde se aduna-se mult popor în frunte cu P. O. D. protopop Dr. Barbu. Părintele

Marșeu a vorbit și a arătat lățirea așa numiților „pocăiți“, a tratat apoi despre sf. botez, combătând cu multă pricepere, pe „pocăiți“, dela învățăturile lor deșerte, îndemnând pe cei prezenți să fie tari în credința lor strămoșească și să nu se lase conduși de niște rătăciți

Conferința proximă s'a desfipt pe duminica viitoare.

Observ, că atât comitetul, cât și sinodul parohial de aici, au hotărât unanim înființarea a 4-a școală confesională.

Faptele bune se laudă de sine.

Socodor.

Julian Paguba

## Anunț.

Subscrisul caut un post de învățător. La dorință în anul curent pot și substitui.

Sebesujfalu up. Cséhtelek (Bihar m.)

George Lazar,  
învățător diplomat.

## Cronica bibliografică.

*Cântece de stea.* A venit Crăciunul, și odată cu el am văzut din nou pe colindători, umblând în noaptea ajunului să vestească nașterea Domnului, am văzut din nou Steaua și Vicleimul, oprindu-se la casele drept-credincioșilor creștini, urând și cântând după vechile datine strămoșești. Sunt credințe îmbătrânite, practice străvechi, dar cari cu atât ne par mai mișcătoare cu cât știm că ele ni s'au transmis din generație în generație, de sute de ani.

E drept că în timpul din urmă, față cu prefacerea așa de adâncă a societății românești, multe din aceste datine au început să dispară, iar pe alocuri ele au ajuns o adevărată parodie a frumoaselor obiceiuri de odinioară. Cântecul s'au uitat, zicătorile s'au pierdut urările s'au amestecat prefăcându-se în ceva lipsit de frumsețea și de poezia veche.

A făcut, prin urmare, un adevărat act de pietate d. Tudor Pamfile, — cunoscutul nostru folclorist, — care a strâns într'un volum numeroase colinde, cântece de stea, vicleime, sorcove și plugușoare, strânse din gura poporului sau din culegerile mai vechi, curățându-le adaosurile din ultimul timp și redându-le frumsețea primitivă.

Așa cum e alcătuit volumul, el va fi de un real folos tineretului care urează de Crăciun și de Anul nou, căci culegerea e cât se poate de completă.

Lucrarea a apărut în mult răspândita Bibliotecă pentru toți și nu costă decât 60 bani, pentru mai bine de 200 de pagini.

## CRONICA.

**Anul nou fericit le dorim tuturor cetitorilor nostri!**

**Consistor plenar.** Vineri s'a ținut consistor plenar în care a fost confirmat părintele Florian Roxin de protopresbiter al Butenilor. S'au publicat concluzile congresuale și s'au luat dispoziții pentru consolidarea școlii de fete din Arad, care în septembrie are să se deschidă în plina ei organizație modernă.

† **Elena Raicu.** După grele suferințe a încetat din viață în etate abia de 43 ani credincioasa soție a dlui Sava Raicu directorul »Victoriei« din Arad. Defuncta ca membră unei familii distinse din societatea aradană prin moartea sa a produs regrete generale chiar și în societatea streină. Rămășițele defunctei au fost transportate dela Budapesta unde a fost răposat la Arad unde unde i-s'a dat ultima cinste prin o impunătoare înmormântare asistată de mulțime mare atât români cât și streini. Odihnească în pace!

Familia a dat următorul anunț funebral:

Cu inima frântă de durere aducem la cunoștință că neuitata noastră soție, mamă și bunică *Elena Raicu* după lungi și grele suferințe în etate de 43 de ani și-a dat nobilul ei suflet în mâinile creatorului. ieri în 8 ianuarie st. n. d. a. la ora 1 în Sanatorul Városmajor din Budapesta.

Rămășițele pământești ale scumpei defuncte se vor transporta la Arad și se vor așeza spre veșnică odihnă, vineri în 10 ianuarie, la orele 2 d. a. în cimitirul de lângă pădure unde se va celebra și serviciul funerar.

Fie-i țărina ușoară și memoria binecuvântată. Arad, 9 ianuarie 1913

Sava Raicu ca soț. Hortensia m. Dr. Veliciu, Aurel, Florica, fiu și fiice. Dr. Romul Veliciu, ginere. Stela și Zoe Veliciu nepoate. și numeroase alte rudenii.

## Concurs.

În baza ordinului Vener. Consistor orădan de sub Nrul 2405/912 B., pentru îndeplinirea postului de paroh din parohia de **clasa a III. Chișlaz** (Vámosláz), se publică concurs, cu termen de alegere de **30 zile** dela întâia publicare în organul diecezan.

Beneficiul acestui post se cuprinde în următoarele:

1. Locuință liberă corăspunzătoare din 3 odăi, bucătărie, cămară cu supraedificatele de lipsă precum și o grădină mare de legume.

2. Pământ estravilan 16 jug. a) 1200□ st. în două table.

3 Drept de pășunat pentru 6 vite cornute.

4. Bir dela fiecare casă cu pământ 1, dela casă fără pământ  $\frac{1}{2}$  vică grâu, săcară sau cucuruz, sau răscumpărată vica a 2 cor. 50 fil.

5. Stolele uzuat și anume: botez 80 fil.; cununie 6 cor.; sfeștanie 1 cor.; maslu 2 cor.; înmormântare mică 2 cor., mare 6—12 cor.

6 Intregirea dela stat după calificațiunea celui ales. Darea o supoartă parohul.

Parohul va avea să provadă catehizările tuturor școlărilor dela ori-ce școală aflătoare în parohie, fără să pretindă însă dela biserică remunerațiune specială.

Doritorii de a ocupa acest post sunt poftiți a-și înainta recursurile ajustate regulamentar, — și adresate comitetului par. din Chișlaz, — la oficial protopopesc din Oradea-mare (Várad-Velence), având — cu observarea dispozițiunilor din Reg. pentru parohii — a se prezenta în vre-o duminică ori sârbătoare în sf. biserică din Chișlaz, pentru a-și arăta desteritatea în rituale, oratorie.

Chișlaz, la 15/28 noemvrie 1912.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Andrei Horvath* adm. protopopesc.

—□—

1—3

În conformitate cu ordinul Venerabilului Consistor cu datul 11,24 decemvrie 1912 Nr. 6873/912 se repește escrierea concursului pentru îndeplinirea parohiei de clasa a II-a din **Bruznic** (Marosborosznok) protopresbiteratul Lipovei, devenită vacantă prin abzierea preotului Iuliu P. Olariu, cu termen de recurgere de **30 de zile** dela prima publicare în organul oficios »Biserica și Școala«.

Beneficiul încopciat cu parohia este:

1. Una sesiune parohială în estenziunea cuprinsă în foaia catastrală, cu dreptul de pășunat.

2. Un intravilan; cu grădină estravilană în pășunea comunei.

3. Birul legal.

4. Stolele legale.

5 Intregirea dela stat, conform stabilirii.

De locuință se va îngriji însuș preotul ales, carele va suportă toate dările publice după întreg venitul beneficiat, va implini toate funcțiunile în parohie și va catehiza la școala confesională din loc, fără alta remunerațiune specială.

Dela reflectanți se pretinde calificațiunea recentă pentru clasa a II-a.

Recursurile ajustate cu documentele prescise și adresate comitetului parohial din Bruznic sunt a-se trimite la P. On. oficiu protopopesc din Lipova (Lippa).

Concurenții vor avea să se prezinte pe lângă stricta observare a §-ului 33 din Regulamentul pentru parohii, în sf. biserică din loc, spre a-și arăta desteritatea omiletică și rituală.

Dat din ședința comitetului parohial, ținută în Bruznic la 4/17 iulie 1912.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu protopresbiterul tractual: *Fabriciu Manuilă.*

—□—

3—3

Pentru ocuparea postului de capelan temporal, pe lângă veteranul preot Antoniu Popoviciu din **Ierșnic**, tractul Belințului, se eserie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în »Biserica și Școala« din Arad.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Jumătate din sesiunea parohială, constătătoare din 32 jughăre.

2. Jumătate din birul legal.

3. Jumătate din toate venitele stolare legale.

Alesul va suportă toate dările publice după beneficiul său, și va catehiza la școala noastră din Ierșnic, fără altă remunerație.

Parohia e de **clasa a II-a.**

Reflectanții sunt poftiți a-și așterne petițiile, instruate conform legilor în vigoare, comitetului parohial din Ierșnic, pe calea oficiului protopopesc din Belinț (Temes-megye), în vre-o duminică sau sârbătoare a se prezenta în sf. biserică, spre a-și arăta îndemânătatea în cântare și tipic, eventual în serviciul dumnezeesc și în predică.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu mine: *Gheraiim Sêrb*, protopresbiter.

—□—

3—3 gr.

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc dela școala confesională gr. or. română în clasele III-VI din **Alioș**, tractul Lipovei, pe baza ordinului Ven. Consistor diecezan de sub Nr. 7078/912 se publică din oficiu concurs cu termen de **30 de zile** dela prima publicare în »Biserica și Școala«. Emolumentele împreunate cu acest post sunt: 1. În bani gata 1000 cor.

una mie coroane. 2. Pentru conferință 15 coroane. 3. Pentru scripturistică 10 coroane. 4. Cvtir în edificiul școlii, care constă din: 2 chilii, culină, cămară și supraedificatele din curtea școlii. Grădina și pivnița școlii le va folosi în părți egale cu celalalt coleg al său. 5. Cvinevenalele se vor cere dela stat. Relut de lemne nu dă pentru învățător, de văruirea și curățirea locuinței învățătorului va îngriji alesul. Pentru încălzitul și curățitul sălii de învățământ se va îngriji comuna bisericească. Învățătorul ales va fi îndatorat se conducă strana dreaptă, fără altă remunerație.

Reflectanții sunt poftiți, ca recursurile ajustate conform Regulamentului și adresate comitetului parohial din Alioș se le înainteze în termenul fixat la oficiul protopopesc gr. or. rom. din Lipova (Lippa), având a se prezenta în careva duminică ori sârbătoare în sf. biserică din Alioș spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic.

Lipova la 12/25 decemvrie 1912.

*Fabriciu Manuila* protopop, inspector școlar.

—□—

3—3

Pentru întregirea postului de învățător (sau învățătoare) dela școala din **Pădurani**, tractul Belințului, se escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în „Biserica și Școala“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. În bani gata 210 cor.
2. Uzufuctul dela 3 jugăre pământ, după care alesul va plăti darea: 46 cor.
3. Naturalii (dela fiecare număr de casă câte o spene cucuruz și câte 5 oche grâu, toate în preț de 110 coroane.
4. Pentru lemne pe sama învățătorului 40 cor.
5. Intregire dela stat 594 cor.
6. Scripturistică 10 cor.
7. Conferință 20 cor.
8. Locuință în natură, cu 2 chilii, bucătărie, apoi supraedificate și intravilan lângă ea.
9. Dela înmormântări, unde e poftit, câte 80 fil., iar cu liturgie câte 2 coroane.

Văruitul, curățitul și încălzitul salei de învățământ, îl îngrijește comuna bisericească.

Alesul e obligat a prestă serviciile cantorale și a instrua pe școlari cântările bisericești, fără altă remunerație.

Petițiile concursuale, instruate conform legilor în vigoare, au să se adreseze comitetului parohial din Pădurani, pe calea oficiului protopopesc din Belinț (Belenceze, Temes-megye), iar reflectanții sunt poftiți ca în termenul concursual, să se prezenteze în s. biserică din Pădurani, spre a-și arăta desteritatea în cântări și tipic.

*Comitetul parohial.*

În înțelegere cu mine: *Gherasim Sêrb* protopresbiter.

—□—

3—3 gr.

Amăsurat ordinului Venerabilului Consistor gr. or. rom. aradan de Nr. 7062/1912 prin aceste se pu-

blică din nou concurs pentru îndeplinirea definitivă a stațiunii învățătoresți-cantorale dela școala gr. or. rom. elem. din **Oci** (Oles) ppresb. Halmaj cu termen **30 de zile** de recurgere dela prima publicare în foaia oficioasă „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt:

1. Salar fundam. în bani gata din cassele cult dela Oci și Ocișor de tot: 600 cor.
2. Lemne focali în natură 14 m.□ prețuite în 64 cor. jumătate pentru învățător  $\frac{1}{2}$  pentru încălzitul salei de învățământ.
3. Spese de conferințe inv. 16 cor.
4. Scripturistica 10 cor.
5. Cvtir bun cu 2 chilii și cuină, cămară.
6. Intregirea salariului și cvineven. conf. art. XXVII 1907 din ajutor de stat speratu ce s'a cerut din nou dar până acum din lipsă de învățător nu s'a putut obține.

Alesul învățător va fi dator să provadă cantoralul în strana dreaptă și să catehizeze elevii până la alte dispoziții.

Doritorii de a ocupa acest post sunt poftiți ca recursurile lor ajustate conform regulamentului pentru învăț. și adresate comitetului paroh. din Oci și Ocișor să le susțearnă pe calea oficiului protopresb. al Halmagiului (Nagyhalmagy), având a se prezenta în vre-o duminică ori sârbătoare în bisericile din Oci și Ocișor, spre a-și arăta desteritatea în cant și tipic făcându-se astfel cunoscuți poporului.

*Comitetul paroh. din Oci, Ocișor.*

În conțelegere cu: *Cornel Lazar* ppresb insp. școl.

—□—

3—3



## La Librăria Diecezană din Arad

se află de vânzare

# Molitvelnicul cu litere latine

legat à cor. 14.

